

Lausunto hallituksen esitykseen eduskunnalle laeiksi uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Suomen Biokierto ja Biokaasu ry (SBB) kiittää mahdollisuudesta toimittaa lausunnon. Esitämme seuraavat huomiot hallituksen esitykseen.

2 §. Lain soveltamisala ja suhde muuhun lainsäädäntöön

Kannatamme sitä, että pykälässä on selkeästi määritelty, mihin toimintoihin lupamenettelyä koskevia säännöksiä sovellettaisiin. Esityksen mukaan lakia sovellettaisiin uusiutuvan energian tuotantolaitokseen sen samalla paikalla sijaitseviin energiavarastoihin sekä laitoksen sähkö-, kaasu-, lämmitys- tai jäähdytysverkkoihin liittämiseksi tarvittaviin rakenteisiin.

Perustelut:

Soveltamisala on REDIII:n mukainen.

3 §. Määritelmät

SBB kannattaa ehdotuksia uusiutuvan energian määritelmäksi (3§ 4 kohta) ja uusiutuvan energian tuotantolaitokseksi (3§ 5 kohta). Pidämme ylipäätensä hyvänä sitä, että jatkossa soveltamisala on nykyistä laajempi.

Perustelut:

Esitys on REDIII:n mukainen. Määritelmät ovat tärkeitä, koska ne käytännössä täsmentävät lain soveltamisalaa. Esimerkiksi tuotantolaitoksen määritelmään viitataan pykälissä 10, 10a ja 10b, joissa annetaan täsmennykset määräajoista.

Uudet määräajat (§ 10, § 10a, § 10b ja § 11)

RED3:n mukaisesti esitetään uusia käsittelymääräaikoja uusiutuvan energian ja energian nopean kehittämisen alueilla oleville uusiutuvan energian hankkeille. Pidämme selkeänä ratkaisuna sitä, että määräajat on esitetty lain liitteenä.

SBB kannattaa esitettyjen määräaikojen käyttöönottoa sitovina. Määräajan laskeminen tulisi keskeyttää, mikäli hakemusta tarvitsee täydentää. Lain tehokkuutta voitaisiin parantaa sillä, että määräaikojen ylittämisessä olisi käytössä sanktio tai vastaavasti käytössä olisi kannustin, joka edesauttaa määräaikojen alittamiseen.

SBB pitää monimutkaisena ratkaisua, jossa hakemuksen täydelliseksi toteamiseksi (§10 b) ja itse lupakäsittelylle on asetettu erilliset määräajat. Yksinkertaisempaa olisi, että määräaika alkaisi nykylain mukaisesti lupamenettelyä tai hallinnollista hyväksymismenettelyä koskevan asian vireillepanosta.

Perustelut:

Kuten esityksen nykytilaa koskevassa osiossa on todettu, niin nykyäänkin keskimäärin kunta- ja AVI-luvituksessa päästään asetettuihin määräaikoihin. Myös AVI:n vihreän siirtymän hankkeiden kohdalla päästään alle ehdotettujen määräaikojen.

SBB huomauttaa, että biokaasulaitoksen ennakkovalvontaan liittyviä velvoitteita tulee myös muista säädöksistä, jotka eivät ole tämän lain piirissä, kuten eläinperäisiin sivutuotteisiin kuuluvat hallinnolliset menettelyt. On tärkeää, että hallinnolliset menettelyt ovat kokonaisuudessaan sujuvia.

Luvituksen kokonaisarkkitehtuuri

SBB:n arvion mukaan toimeenpanon tehostamisen ja luvituksen kokonaisarkkitehtuurin parantamisen näkökulmasta on perusteltua, että lain vastuu siirtyy TEM:ltä YM:lle. On kuitenkin varmistettava, että YM:ssä on jatkossa riittävä osaaminen uusiutuvan energian hankkeiden substanssista. On myös tärkeää, että YM:ssä uskalletaan nykyistä rohkeammin asettaa sitovia määräaikoja viranomaiskäsittelyvaiheille. Lisäksi tulee varmistaa, että ministeriöiden yhteistyö pelaa saumattomasti sähköistä asiointia kehitettäessä.

SBB pitää epäselvänä sitä, tuleeko RED3:n toimeenpanon myötä uusiutuvan energian tuotantolaitosten menettelyt tosiasiallisesti nopeutumaan. SBB pitääkin tärkeänä, että jatkossa sähköinen asiointi on aidosti mahdollista ja sujuvoittamiseen tähdätään myös substanssilaeissa (kuten jätelainsäädäntö) ja hallintolaissa. SBB esittää myös, että viranomaisohjeistuksen laaditaan ja lain toimeenpanoon kiinnitetään nykyistä enemmän huomioita.

Kannatamme sitä, että vihreän siirtymän hankkeille on käytössä etusijaa koskeva säännös, jonka voimassaoloa tullaan erillisellä esityksellä jatkamaan vuodesta 2026 vuoteen 2030 saakka. Perustelumuistion mukaan etusijaa koskevasta säännöksestä on hyviä kokemuksia.

Perustelut:

Luvituksen kokonaisuus on nyt sekava. Suomessa on ollut useita eri kehityshankkeita ja nykyisellään on useita lakeja (mm. Laki ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastossa annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta; Laki uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä; tuore päivitys Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä

annettu lakiin), joilla pyritään sujuvoittamaan uusiutuvan energian ja vihreän siirtymän investointihankkeiden luvitusta. Myös viime vuosina EU-säädöksistä on tullut vaatimuksia vihreän siirtymän hankkeiden jouduttamiseen.

Lupahakemusten tosiasiallinen käsittelyn nopeus ja sujuvuus määräytyvät ainakin seuraavien tekijöiden kautta:

- mitä hallinnollisia menetelmiä on mukana uudessa menetelmässä ja annetuissa määräajoissa;
- mitkä ovat kuulemis- ja valitusoikeudet;
- miten nopeasti viranomainen toteaa hakemuksen olevan täydellinen;
- miten pitkiä ovat hakemusten täydennysajat; ja
- miten sähköinen asiointi toimii.

SBB huomauttaa, että lakiesityksessä kuulemis- ja valittamisoikeuksia tarkastellaan ainoastaan nopean kehittämisen alueiden osalta, muilta osin niihin ei oteta kantaa. Perustelumuistiossa todetaan, että muilta osin tulee noudattaa substanssilaeissa ja hallintolaissa säädettyjä kuulemisaikoja. Määräaika sääntelyllä ei siten olisi vaikutusta lakisäätöihin kuulemisiin.

Perustelumuistiossa kerrotaan, että nykyisen laissa tarkoitettu sähköistä yhteyspistettä ei ole otettu niin laajasti käyttöön kuin lain säätämisen aikaan oletettiin, ja yhteyspisteviranomainen on joutunut seuraamaan määräaikoja manuaalisesti sähköpostikyselyillä. Tämä on lisännyt henkilöstöresurssien tarvetta. Sähköinen asiointi on keskeisessä roolissa niin tämän lakimuutoksen osalta kuin ylipäätensä yhden luukun asiointissa. TEM vastaa Yhden luukun palvelualustan kehittämisestä ”Yhden luukun palvelujen digitalisaation koordinointi” -hankkeessa (jäljempänä *YLP Digi*).

Lisäksi SBB:n mielestä ohjeistuksen roolia ei voi aliarvioida. Käytännössä tarvitaan hyvää ohjeista toiminnanharjoittajille hakemuksen laadintaan ja riittävää viranomaisohjeistusta, jotta mm. hakemusten täydennyspyynnöt ovat kohtuullisia.

Perustelumuistiossa kerrotaan yleisiä tietoja aluehallintovirastojen ja kuntien ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisten lupahakemusten käsittelymääristä. Perustelumuistiossa ei anneta tarkempaa tietoa, kuinka paljon lakia uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä on sovellettu luvituksessa vuosina 2021–2024. Perustelumuistiossa kerrotaan, kuinka monta kertaa vihreän siirtymän hankkeiden etusijaa on sovellettu vuosina 2023 ja 2024.

3 a luku: Uusiutuvan energian nopean kehittämisen alueet

SBB kannattaa sitä, ettei lakitasolla määritellä tarkasti tietyn uusiutuvan energian muodoista, jotka voidaan ottaa mukaan nopean kehittämisen alueisiin. Tämä antaa joustoa perustaa uusia alueita myöhemmin muuttuneiden tilanteiden mukaan.

Lisätiedot: Anna Virolainen-Hynnä, Toiminnanjohtaja, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry
Eteläranta 10, 00131 Helsinki, Finland +358 400 987 805 | anna.virolainen-hynna@biokierto.fi